

[Finansministeren.]

tion af hele denne lovgivning, dels betyder de, at den del af den almindelige værdistigning på landbrugsejendomme, der ligger forud for sådanne ejendommers inddragelse i byzone eller sommerhusområde, i mange tilfælde slet ikke vil komme til beskatning. Der er her en formentlig utilsigtet, helt urimelig diskriminering over for de landbrugsejendomme, som fortsat bliver liggende i landzonen, og som må svare den fulde kapitalvindingskat ved afståelse. Det er en fejl ved den gældende lovgivning, som snarest muligt bør rettes.

Vi har derfor stillet forslag om at ophæve afståelsesafgiften, således at også landejendomme m. v. i byzoner og sommerhusområder ved afståelse undergives de almindelige beskatningsregler i lov om særlig indkomstskat.

Efter forslaget bibeholdes som nævnt reglerne om frigørelsesafgift for disse ejendomme, men således at frigørelsesafgiften fradrages i en senere særlig indkomstskat.

Frigørelsesafgiften kommer derved til at virke som en forlods del af den kapitalvindingskat, der skal betales ved den første afståelse, hvorved alle landbrugsejendomme principielt ligestilles.

Ved de ændringer i vurderingsloven og den kommunale ejendomsskattelov, der gennemførtes samtidig med lov om frigørelsesafgift, blev der åbnet adgang for ejere af landbrug m. v. i de tidligere mellem- og inderzoner til ved afgivelse af de såkaldte „§ 6 B-erklæringer“ at vælge at blive ejendoms- og formuebeskattet tilnærmelsesvis efter samme regler, som skulle have været anvendt, hvis deres ejendom fortsat havde ligget i landzone. Til gengæld forpligtede de, der havde underskrevet sådanne erklæringer, sig og senere erhververe af ejendommene til at betale frigørelsesafgift og afståelsesafgift efter nærmere i afsnit II i lov om frigørelsesafgift m. v. indeholdte regler.

Som følge af den foreslåede ophævelse af afståelsesafgiften, må det være naturligt også at ophæve adgangen til for fremtiden at afgive de omtalte erklæringer, som i øvrigt kun er afgivet af meget få landbrug, og det foreslås derfor at ophæve den nævnte bestemmelse i den kommunale ejendomsskattelov og bestemmelserne i afsnit II i lov om frigørelsesafgift.

På den anden side må det findes rimeligt, at hvor disse erklæringer er afgivet, at de da stadig skal have virkning efter deres indhold.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagene og bemærkningerne til disse, skal jeg anbefale, at lovforslagene undergives en hurtig og velvillig behandling i tinget.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave*.

Lovforslaget går ud på at forhøje arveafgiften, således at der bliver tale om særlig mærkbare forhøjelser af afgiften af store arvelodder, især når arvingen er ubeslægtet eller fjernere beslægtet med arveladeren. Tilsvarende forhøjelser foreslås gennemført for gaveafgiftens vedkommende. En forhøjelse af arveafgiften blev bebudet i statsministerens tiltrædelseserklæring i folketinget den 19. oktober 1971.

Forinden jeg gør nærmere rede for enkeltheder i forslaget, skal jeg gøre nogle mere principielle bemærkninger om de hensyn, der ligger bag regeringens forslag om disse forhøjelser.

Når en person arver, drejer det sig om en arbejdsfri indkomst eller en arbejdsfri erhvervelse. Efter regeringens opfattelse trænger reglerne om beskatningen af de arbejdsfri erhvervelser til en ajourføring. I den henseende kan man sige, at der er et fælles sigte med dette lovforslag og det forslag om skærpelse af den særlige indkomstskat, som jeg samtidig fremsætter.

Når en person ved sin død kan efterlade sig en formue, der tilfalder hans arvinger som arbejdsfri erhvervelser, skyldes det ikke alene arveladerens arbejdsindsats og sparsommelighed. Arveloddernes størrelse er også i høj grad påvirket af den almindelige tekniske og økonomiske udvikling, som blandt andet skyldes økonomisk og anden indsats fra det offentliges side.

At dette må indgå i begrundelsen for arveafgiften og for, at den bør være særlig høj for store arvebeløb, kom allerede frem, da grunden til vort nuværende arveafgiftssystem blev lagt med arveafgiftsloven fra 1908.

Jeg kan nævne, at daværende folketingsmedlem L. V. Birck bl. a. pegede på dette forhold.

[Finansministerens.]

Endvidere var socialdemokraterne Borgbjerg, N. C. Christensen og Wilmann inde på det. Deres udtalelse er naturligvis præget af den tids sprogbrug, men den udtrykker noget principielt vigtigt på en meget ramnende måde, og jeg skal derfor citere følgende af, hvad de dengang sagde:

„Arv hører til de Indkomster, der med Rette kunne beskattes føleligt. Den tilfalder Modtageren ikke paa Grund af hans egen Fortjeneste, men som Følge af hans Slægtskab til Arveladeren og den ham i Henhold hertil af Lovgivningen hjemlede Ret, eller som følge af lovhjemlede testamentariske Bestemmelser af Arveladeren.

Samfundet, der gennem sin Udvikling og sine Institutioner skaber Betingelserne for Formuernes Erhvervelse og sikrer Ejendoms- og Arveretten, har et billigt og retfærdigt Krav paa, naar en Formue ved Arv overgaar til en ny Ejer, at erholde en Part af denne. Dette gælder særlig for de store Formuers Vedkommende.“

Det er en kendsgerning, at formuefordelingen fortsat er meget ulige. I 1968 ejede kun 10 procent af skatteyderne over 60 procent af de samlede skattepligtige formuer, og ser man tallene nærmere efter, viser det sig, at en så lille del som kun 0,9 pct. ejer næsten en fjerdedel af hele den private formuemasse her i landet. De store værdistigninger på fast ejendom og på andre varige produktionsmidler bidrager til at forstærke skævheden i formuefordelingen.

Det foreliggende lovforslag må ses som et led i regeringens bestræbelser på at modvirke denne udvikling.

Når samfundet som foreslået inddrager en større del af de store arvelodder gennem højere arveafgift, vil det modvirke, at uligheden i formuefordelingen føres videre fra generation til generation. På længere sigt vil det bidrage til at skabe øget lighed i formuefordelingen og også bidrage til den af mange ønskede mindskelse af ulighederne i selve indkomstfordelingen.

Den arbejdsfri erhvervelse, som en arv er, giver naturligvis arvingen en større skatteevne, og det er klart, at den bliver særlig stor, når det drejer sig om et større arvebeleb. Derfor er arveafgiften i Danmark progressiv efter størrelsen af den arv, der tilfalder den enkelte arving, og derfor er det i

særlig grad arveafgiften af de virkelig store arvelodder, der nu foreslås forhøjet.

Som bekendt er arveafgiften ikke blot progressiv efter arvens størrelse, men også efter slægtskabsgraden mellem arvingen og arveladeren.

Der er 4 forskellige afgiftsskalaer. Den mildeste skala anvendes, når det er den afdødes ægtefælle eller børn og børnebørn, der arver. Det er de arvinger, der falder ind under lovens afgiftsklasse A. Denne afgiftsklasse omfatter også stedbørn og stedbørns børn samt et afdødt barns eller stedbarns ægtefælle.

De 3 andre afgiftsklasser — klasse B, C og D — gælder, når slægtskabsgraden er fjernere eller arvingen slet ikke er beslægtet med afdøde.

Her gælder den mildeste skala for arvinger i afgiftsklasse B, der bl. a. omfatter afdødes forældre og søskende og deres børn. Skalaen er strengere i klasse C, der gælder for de noget fjernere slægtninge, og strengest i klasse D, der omfatter personer, som kun kan arve i henhold til testamente, enten fordi de kun langt ude er beslægtede med arveladeren, eller fordi de slet ikke er i slægt med ham. Efter den nugældende arvelov er der i øvrigt også i klasse C visse fjernere slægtninge, som kun kan arve, når der foreligger testamente til fordel for dem.

Som nævnt er der i afgiftsklasse A taget et særligt hensyn til den nærmeste familie, først og fremmest afdødes ægtefælle og børn. Dette hensyn er fortsat taget i betragtning i dette lovforslag. I afgiftsklasse A sætter de foreslåede forhøjelser nemlig først rigtig ind for arvelodder på 100.000 kr., men selv her forhøjes afgiften kun med 1.350 kr. til i alt 5.900 kr. Forhøjelsen bliver først mere følelig for arvelodder over 500.000 kr. For en arvelod på en halv million stiger afgiften med 30.350 kr. til i alt 79.990 kr. På det sidste trin i afgiftsskala A skal afgiften efter forslaget være 30 procent af den del af arven, som overstiger 1 mill. kr. For en arvelod på 1 million kr. bliver afgiften efter forslaget 200.000 kr.

Når en enke eller enkemand skal betale arveafgift af arven efter sin ægtefælle, gælder der forskellige lempelser ved anvendelsen af afgiftsskala A.

Efter lovændringen i 1969 skal ægtefællen således slet ikke betale arveafgift for arv

[Finansministeren.]
indtil 100.000 kr. Denne afgiftsfri bundgrænse er bibeholdt i lovforslaget, og i øvrigt tilnærmedes afgiftssatserne derefter for ægtefæller gradvis til den foreslåede normale A-skala, således at ægtefællen først skal betale afgift efter denne skala, når arven er 1 mill. kr. eller derover.

Der foreslås ingen ændring i reglerne om, at en efterlevende ægtefælle kan udskyde skiftet og dermed beregningen af arveafgift ved at vælge at hensidde i uskiftet bo, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Med hensyn til de afgiftsforhøjelser, der foreslås i afgiftsklasse B, C og D, tillader jeg mig at henvise til lovforslaget samt til bemærkningerne og de heri anførte tabeller, der giver en oversigt over de foreslåede forhøjelser og afgiftsbeløb.

Efter de gældende regler er arveafgiften 30 procent, når arven tilfalder det offentlige eller foreninger, legater, selskaber, stiftelser og lignende. Efter forslaget forhøjes denne afgiftssats til 35 procent. Drejer det sig om almenyttige og almenvælgørende stiftelser og legater, kan arveafgiften nedsættes til 10 procent efter de gældende regler; efter forslaget skal afgiften kunne nedsættes til 12 procent i disse tilfælde.

Som jeg allerede har omtalt foreslås gaveafgiften forhøjet som arveafgiften. Jeg skal lige nævne, at gaveafgift efter klasse B og C kun betales, når der ydes gaver til giversens forældre, stedforældre, henholdsvis bedsteforældre. Gaver til andre slægtninge samt ubeslægtede, der falder ind under klasse B, C og D, er ikke gaveafgiftspligtige, men indkomstskattepligtige.

De foreslåede forhøjelser skønnes på årsbasis at ville indbringe ca. 65 mill. kr. På grund af de frister, der gælder for beregning og indbetaling af afgiften, vil der dog gå nogen tid, før forhøjelsen slår igennem.

Ud over forhøjelserne stilles der forslag om to mere teknisk prægede ændringer af loven. Jeg henviser her til bemærkningerne til lovforslaget.

Hermed skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om pensioner i anledning af tronskiftet den 14. januar 1972.

I lov nr. 109 af 21. marts 1950 om udrødelse af pensioner ved tronskifte er der fastsat regler for omfanget af statskassens forpligtelser med hensyn til pensionering af hofstjenestemænd, der har været ansat i stillinger normeret på de ved tronskifter opførte civilister; samt af de pågældendes efterladte. Disse regler er udformet med udgangspunkt i bestemmelserne i den dagældende tjenestemandsløvs fra 1946.

De ændringer i tjenestemandsløvgivningen, som er gennemført ved tjenestemandsskiftene i 1958 og 1969, har skabt behov for ved tronskiftet i januar måned 1972 at tilvejebringe en teknisk ajourføring af nogle af bestemmelserne i den ovennævnte lov af 1950.

Lovforslaget tilsigter at tilvejebringe en sådan teknisk ajourføring af loven af 1950, at de omhandlede pensioner til hofstjenestemænd kan udredes efter tilsvarende bestemmelser, som er gældende for statens tjenestemænd.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med de dertil hørende bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Ove Hansen): I skrivelse af 3. d. m. ansøgte folketingsmand Poul Hartling på folketingsmand Niels Jørgen Nielsens vegne om, at der på grund af sygdom måtte blive